

§ 726

Valtuutettu Ted Apterin toivomusponsi raitiovaunuvarikkojen riittävästä kapasiteetista Helsingin ja koko seudun tarpeisiin

HEL 2019-012426 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 27.11.2019 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle ja tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Apter Ted, toivomusponsi, Kvsto 27.11.2019 asia 4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto hyväksyessään Vantaan ratikan 18.9.2019 päivätyn yleissuunnitelman jatkosuunnittelun pohjaksi hyväksyi toivomusponnen, jonka mukaan valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet päivittää syksyllä 2018 hyväksytty varikkosuunnitelma, jotta pystytään varautumaan riittävään varikkokapasiteettiin sekä Helsingin sisäisen että seudun tuleviin tarpeisiin. Voimakkaasti laajenevan raitio-

vaunuliikenteen vuoksi on erityisen korostettu tarve huolehtia riittävästä kaluston kunnossapito- ja korjaustarpeiden kapasiteetista.

Ponnesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja liikenneliikelaitoksen (HKL) johtokunnan lausunnot. Kaupunginhallitus toteaa mm. lausuntoihin viitaten, että kaupunginhallitus hyväksyi HKL:n laatiman Helsingin raitiotievarikkojen kokonaiskehittämissuunnitelman 27.8.2018. Suunnitelmassa arvioidaan kantakaupungin raitiotievarikkojen nykytila ja tulevien raitiotiehankkeiden tuottamat muutostarpeet sekä määritellään toimenpiteet varikkoverkon kehittämiseksi. Ruskeasuole nykyisen bussivarikon yhteyteen on suunniteltu rakennettavaksi uusi raitiovaunuvarikko, minkä jälkeen Koskelan raitiovaunuvarikko uusitaan. Myös korjaamotoiminta on tarkoitettu keskittämään Koskelaan. Hankkeet olisivat valmiita 2020-luvun jälkipuoliskolla, jolloin nykyiset Töölön ja Vallilan raitiovaunuvarikot voidaan poistaa käytöstä. Ne toteutetaan erikseen hyväksyttävien hankesuunnitelmien perusteella. Käynnissä olevien raitiotiehankkeiden suunnittelu tukeutuu varikkojen osalta em. raitiotievarikkojen kehittämissuunnitelmaan. Varikot Raide-Jokeri- ja Kruunusillat -raitiotiehankkeiden tarpeisiin on suunniteltu toteutettaviksi Roihupeltoon ja Yliskylään. Vantaan ratikan yleissuunnitelmassa puolestaan on suunniteltu uusi varikko Vantaan Vaaralaan. Suunnitelmassa on huomioitu mahdolliset liittymiskohdat Helsingin pikaraitioverkkoon.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Helsingin raitiotievarikkojen kehittämissuunnitelma vuodelta 2018 on edelleen pääperiaatteiltaan pätevä: raitiotievarikkojen kehittäminen on tarkoitettu tehdä siten, että päävarikkoina kehitetään Ruskeasuon ja Koskelan varikoita. HKL on myös päivittänyt säännöllisesti suunnitelman pohjana olleita laskelmia liikennöintisuunnitelmien ja hankkeiden toteutusaikataulun täsmennyksessä.

Tämän lisäksi, erityisesti raitiotiehankkeiden suunnittelun nopean etenemisen vuoksi on perusteltua, että päivitystä tehdään tiiviissä yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan ja Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä HSL:n kanssa, jotta voidaan tehdä arvio raitiotieliikenteen kalustotarpeesta eri aikajännteillä ja siten varmistaa riittävä kapasiteetti raitiovaunujen säilytys- ja huoltotoiminnoille uusilla varikoilla. Asia koskee erityisesti Koskelan uutta varikkoa, jonka hankesuunnittelua ei alustavaa suunnittelua lukuun ottamatta ole vielä aloitettu ja jonka toteutukseen on tarkoitettu päästä jo vuonna 2024.

HSL:llä on parhaillaan käynnissä raitioliikenteen linjastosuunnitelman päivitys, jonka myötä myös kalusto- ja varikkotarpeisiin liittyvät tiedot tullaan tarkistamaan.

Kaupunginhallituksen 14.9.2020 (§ 552) hyväksymässä lausunnossa koskien HSL:n alustavaa toiminta- ja taloussuunnitelmaa vuosille 2021-

2023 todettiin, että Helsingin näkökulmasta joukkoliikenteen seudullistumiskehitys on keskeinen tulevaisuudessa tapahtuva toimintaympäristön muutos, johon on syytä varautua. Lausunnon mukaan ao. suunnitelmassa esiin nostetuilla kaluston ja varikoiden omistuksen ja hallinnan keskitetyillä linjauksilla voidaan merkittävästi vaikuttaa joukkoliikenteen luotettavuuteen ja kokonaiskustannustasoon erityisesti kaupunkiraideliikenteessä. Lisäksi kaupunginhallituksen lausunnossa todettiin, että linjaukset tulee laatia infran omistajakaupunkien strategisen tason keskustelujen pohjalta ja hankkeita tulee suunnitella pitkäjänteisesti ja koordinoitusti yhteistyössä jäsenkuntien kanssa hyödyntäen osapuolten olemassa olevaa osaamista.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin raitiotievarikkojen kokonaiskehittämissuunnitelman päivitys tulee ajankohtaiseksi viimeistään siinä vaiheessa kun em. strategisen tason keskustelut infran, kaluston ja varikoiden seudullisen organisoinnin osalta etenevät.

Lisäksi suunniteltujen varikkojen suurten kustannusvaikutusten ja vallitsevan taloudellisen epävarmuuden vuoksi niiden toteuttamistapaa ja ajoitusta tullaan vuosittain arvioimaan osana talousarvio- ja taloussuunnitteluprosessia.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomuspöytäkirjan johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Apter Ted, toivomusponsi, Kvsto 27.11.2019 asia 4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Pöytäkirjan ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

töönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 05.05.2020 § 256

HEL 2019-012426 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus hyväksyi liikenneliikelaitoksen laatiman raitiotievarikkojen kehittämissuunnitelman 27.8.2018. Suunnitelmassa arvioidaan kantakaupungin raitiovarikkojen nykytila ja tulevien raitiotiehankeiden tuottamat muutostarpeet sekä määrittellään toimenpiteet varikkoverkon kehittämiseksi. Ruskeasuolle nykyisen bussivarikon yhteyteen rakennetaan uusi raitiovaunuvarikko, minkä jälkeen Koskelan raitiovaunuvarikko uusitaan. Hankkeet olisivat valmiita 2020-luvun jälkipuoliskolla, jolloin nykyiset Töölön ja Vallilan raitiovaunuvarikot voidaan poistaa käytöstä. Hankkeet toteutetaan erikseen hyväksyttävien hankesuunnitelmien perusteella.

Käynnissä olevien raitiotiehankeiden suunnittelu tukeutuu varikkojen osalta raitiotievarikkojen kehittämissuunnitelmaan. Raide-Jokeri- ja Kruunusillat -hankkeissa toteutetaan kunkin pikaraitiolinjan tarpeisiin varikot Roihupeltoon ja Yliskylään. Seuraavina toteutettavat pikaraitiotiehankeet tukeutuvat kantakaupungin varikkoihin. Vihdintien pikaraitiotie sekä Viikin-Malmin pikaraitiotie ovat yleissuunnitteluvaiheessa ja Tuusulanbulvardin alustava suunnittelu on käynnissä. Samanaikaisesti kantakaupungin raitioverkkoa laajennetaan mm. Kalasatamassa, Länsisatamassa ja Pasilassa. Kantakaupungin hankkeet lisäävät osaltaan raitioliikenteen kalustotarvetta. Hankkeiden toteutuminen tavoiteaikataulussa edellyttää, että Ruskeasuon ja Koskelan varikot toteutuvat ilman merkittäviä viivästyksiä ja niiden suunnittelussa huomioidaan pikaraitiolinjien edellyttämä varikkokapasiteetti.

Pikaraitiotiehankeiden liikennöintiperiaatteet ja kalustotarve tarkentuvat yleissuunnitteluvaiheessa, mutta lopullisesti ne tiedetään vasta hankkeen toteutusvaiheessa. Tästä johtuen uusien raitiotiehankeiden yhteenlaskettu kalustotarve voi suunnittelun edetessä muuttua siitä, mitä raitiotievarikkojen kehittämissuunnitelmaa laatiessa on alustavasti arvioitu.

Vantaan ratikan yleissuunnitelmassa on suunniteltu uusi varikko Vantaan Vaaralaan. Suunnitelmassa on huomioitu mahdolliset liittymiskohdat Helsingin pikaraitioverkkoon. Näistä keskeisin on Viikin-Malmin raitiotie, jolle on Vantaan ratikan yleissuunnittelussa alustavasti suunniteltu reitti Vaaralasta Hakunilan urheilupuistoon. Yleissuunnitelmassa on myös varattu varikkoalueelta tilaa varikon laajentamiselle Vantaan ratikan tarpeita laajemman liikenteen käyttöön. Varikon tai kaupungin rajan ylittävän raitiotien omistus- ja hallintamallia ei ole yleissuunnitelmassa määritely.

Viikin-Malmin pikaraitiotien meneillään olevassa yleissuunnittelussa tarkastellaan muiden muassa vaihtoehtoa, jossa jo ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan raitiotie Jakomäkeen asti. Vaihtoehdon toteutuessa Helsingin ja Vantaan raitioverkkojen yhdistyminen voi tapahtua jo 2030-luvun alkupuolella. Suunnittelun perusoletuksena on, että Jakomäkeen kulkevan raitiolinjan liikennöinti hoidetaan Koskelan varikolta. Jos linja jatkuu Vantaan puolelle, voi sitä olla tarkoituksenmukaista liikennöidä osittain myös Vaaralan varikolta. Raitiotien Vantaalle jatkumisen vaikutukset kalustotarpeeseen ja liikennöinnin järjestämisperiaatteisiin on kuitenkin tarkasteltava erikseen.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että raitiotievarikkojen kehittämissuunnitelma on edelleen periaatteiltaan pätevä. Raitiotiehankkeiden suunnittelun nopean etenemisen vuoksi olisi kuitenkin perusteltua, että liikenneliikelaitos päivittää yhteistyössä kaupunkiympäristötoimialan sekä HSL-kuntayhtymän kanssa arvion raitioliikenteen kalustotarpeesta eri aikajän-teillä. Siten voidaan varmistaa riittävä kapasiteetti raitiovau-nujen säilytys- ja huoltotoiminnoille uusilla varikoilla. Asia koskee erityisesti Koskelan uutta varikkoa, jonka hankesuunnittelua ei ole aloitettu. Lisäksi Vantaan ja Espoon kaupunkien kanssa on syytä käydä keskustelua raitioliikenteen seudullisten varikkotoimintojen järjestämistavoista.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anton Silvo, liikenneinsinööri: 310 37489
anton.silvo(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 02.04.2020 § 53

HEL 2019-012426 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginvaltuuston ponteen koskien Vantaan ratikan yleissuunnitelmaa ja toteutussuunnittelua.

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos (HKL) on valmistellut vuonna 2018 Helsingin raitiotievarikkojen kokonaiskehittämissuunnitelman, joka perustuu Helsingin uuden yleiskaavan raitiotiejärjestelmään sisältäen sekä nykyisen kantakaupungin raitiotien sekä uudet pikaraitiotieyhteydet. Suunnitelman pohjana on toiminut sen hetkiset arviot siitä, miten paljon ja millaisella raitiovaunukalustolla raitioliikennettä tullaan Helsingissä järjestämään tulevien vuosikymmenten aikana. HKL on sittemmin päivittänyt säännöllisesti suunnitelman pohjana olleita laskelmia liikennöintisuunnitelmien ja hankkeiden toteutusaikataulun täsmennyessä.

Kokonaiskehittämissuunnitelman mukaisesti raitioliikenne Helsingissä hoidetaan siten, että varikkotoimintaa voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla kehittää sekä toiminnan luotettavuuden että operoinnin ja kunnossapidon tehokkuuden kannalta. Suunnitelman mukaan Helsingin raitiotievarikkotoiminta keskitetään tulevaisuudessa kahdelle päävarikolle Ruskeasuolle ja Koskelaan, joista molemmista pystytään operoimaan sekä kantakaupungin että pikaraitiotieiden linjoja. Raide-Jokerilla ja Kruunusiltojen raitiolinjoilla tulee myös olemaan omat pienemmät sivuvarikkonsa. Raitiovaunujen korjaamotoiminta on tarkoitus keskittää Koskelan varikolle.

Vantaan raitiotien varikko ei sijaitse Helsingissä, eikä näin ollen ollut mukana kokonaiskehittämissuunnitelmassa samalla tavalla arvioitavana kuin Helsingin varikot. Kuitenkin suunnitelmassa on arvioitu mahdollisuuksia järjestää Vantaan raitiotiellä käytettävän kaluston korjaamotoimintaa Koskelan raitiovaunukorjaamolla. Raitiovaunukorjaamotoimintaa ei HKL:n näkemyksen mukaan kannata tehdä pienissä yksiköissä vaan keskittää suurempiin yksiköihin. Vantaan raitiotie tulee yhdistymään uusien pikaraitiotieyhteyksien kautta (esim. Malmin raitiotien kautta) Helsingin raitiotieverkkoon, jolloin vaunujen siirtäminen korjattavaksi Koskelan varikolle olisi yksinkertaista

HKL on käynnistänyt Koskelan varikon alustavan suunnittelun vuoden 2020 alussa. Suunnitelmassa yhdistetään HKL:n tavoitteet toimivasta ja riittävän laajasta raitiotievarikosta sekä kaupunkikehityksen tavoitteet maankäytön kehittämisestä ja alueen tiivistämisestä. Varikon suunnittelusta toteutukseen on tarkoitus edetä vuonna 2024. HKL:n tavoitteena on toteuttaa varikko, joka palvelee Helsingin raitioteiden laajenemista vähintään Malmin ja Tuusulanväylän sekä Kalasataman raitioteiden edellyttämässä laajuudessa. Lisäksi suunnittelussa varaudutaan toteut-

tamaan korjaamo, joka palvelee tarvittaessa kaikkia Helsingin seudun raitiolinjoja, ml. Vantaan raitiotietä.

Sekä Ruskeasuon uuden raitiovaunuvarikon että Koskelan varikon kehittämisesä pyritään hyödyntämään käytössä olevat varikkoalueet niin tehokkaasti kuin mahdollista. Lisäksi mm. Raide-Jokerin, Kruunusiltojen ja Vantaan raitiotien varikoilla on jo alusta alkaen varauduttu liikenteen laajenemiseen. Raitioliikenteen laajentuessa tulevana vuosikymmeninä mahdollisesti nyt suunniteltua kauemmaksi Helsingin keskustasta ei operointi pelkästään Ruskeasuon tai Koskelan varikolta ole välttämättä järkevin tapa. Silloin tulee harkita pienempien säilytys- tai sivuvarikoiden toteuttamista linjojen päätepisteisiin tai varrelle. Tällöin on pidettävä huoli, että mahdollisten raitioteiden varrelta löytyy soveltuvia alueita raitiotievarikkojen toteuttamiseen.

HKL jatkaa aiemmin mainitulla tavalla kokonaiskehittämissuunnitelman päivittämistä raitiotiehankeiden suunnittelun edetessä.

Esittelijä

yksikön johtaja
Artturi Lähdetie

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, yksikön johtaja, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi